

Залевська А.О., студентка 1 курсу гр. ФБС-7, ФБСО
Кулак Є.О., студент 1 курсу гр. ФБС-7, ФБСО
Науковий керівник – д.е.н., проф. Виговська Н.Г.
Державний університет «Житомирська політехніка»

Проблеми державного фінансового контролю в Україні

Нівелювання значення та ролі державного фінансового контролю є однією з причиною кризових явищ, що відбуваються у нашій країні протягом останніх років. Оцінка аналітичних звітів Рахункової палати та Державної аудиторської служби як головних суб'єктів здійснення аудиту ефективності свідчать про перманентний характер більшості бюджетних порушень, які мають системний характер, зокрема, до найбільш поширених зловживань та порушень можна віднести: а) використання коштів державного та місцевих бюджетів без наявних законодавчих підстав; б) наявність бюджетних втрат внаслідок прийняття неефективних управлінських рішень; в) нецільове та нерезультативне використання кредитних коштів; г) незаконне збільшення дотацій та субвенцій; д) порушення строків подання фінансової звітності; ж) неналежний стан ведення бухгалтерського обліку тощо. Сьогодні існує об'єктивна потреба створення дієвої, ефективної та життєздатної фінансової системи і, як наслідок, покращення рівня фінансової дисципліни, що забезпечить зменшення кількості бюджетно-фінансових порушень та сприятиме їх недопущенню у майбутньому. Саме це актуалізує важливість питань функціонування ефективної системи державного фінансового контролю в Україні.

Наявність вищезазначених порушень свідчить про низьку ефективність системи державного фінансового контролю та безвідповідальне ставлення з боку багатьох розпорядників бюджетних коштів. При дослідженні питань державного фінансового контролю існує низка невирішених проблемних питань. По-перше, необхідно звернути увагу, що термінологічний апарат та базові питання державного фінансового контролю розроблені недостатньо. По-друге, недосконалість та суперечливий характер чинного законодавства і змісту багатьох нормативно-правових актів породжує можливість по-різному розцінювати фінансові операції як об'єкт контролю. По-третє, внаслідок безсистемності у законодавчій сфері в Україні функціонує недосконала система контролюючих органів та спостерігається дублювання їх обов'язків. Зокрема, нині в Україні фінансовий контроль здійснюють такі органи, як: Рахункова палата, Міністерство фінансів (Державна казначейська служба), Державна податкова служба, Державна митна служба, Міністерство економіки, Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку, Національний банк, Пенсійний фонд, Фонд державного майна тощо. З цього випливає те, що в нашій країні й досі функціонує недостатньо мобільна, обґрунтована та дієздатна система органів державного фінансового контролю. Крім того, ми погоджуємося зі Скоропадом І.С.[1], що ще однією проблемою є слабка взаємодія органів ДФК між собою (зокрема, Державної аудиторської служби, Державної податкової служби) та з правоохоронними та судовими органами, що виражається у зволіканні судів з розглядом справ, безпідставному звільненні від відповідальності правопорушників, несвоєчасному інформуванню органів ДАС про передачу до органів виконавчої служби постанов про притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності тощо. Більше того, суми штрафів, які призначають згідно із законодавством, є значно меншими, ніж обсяги бюджетних коштів, які держава втрачає через зловживання відповідальних посадових осіб.

В цілому проаналізувавши праці вітчизняних науковців щодо напрямків оптимізації державного фінансового контролю[1,2,3], вважаємо, що основними завданнями з реформування системи державного фінансового контролю в Україні є: 1) визначення з урахуванням умов розвитку фінансової системи України та досвіду зарубіжних країн концептуальних засад організації системи державного фінансового контролю. При цьому державний фінансовий контроль повинен здійснюватися не лише у законодавчо визначених межах, але й мати превентивний характер та бути ризик-орієнтованим і економічно ефективним; 2) правове забезпечення гарантування незалежності, соціального захисту і відповідальності працівників системи державного фінансового контролю в Україні; 3) удосконалення кадрового забезпечення органів системи державного фінансового контролю, розроблення навчальних програм та програм сертифікації працівників; 4) покращання матеріально-технічного і фінансового забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю; 5) створення сучасної інформаційно-комунікаційної інфраструктури з поглибленням публічного контролю за діяльністю системи державного фінансового контролю загалом.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Скоропад І.С., Пахолок Н.І. Державний фінансовий контроль в Україні: проблеми та шляхи реформування. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. Вип. 21.3. С. 263-268
2. Зайцева Х.В. Державний фінансовий контроль: стан та перспективи розвитку. *Управління розвитком*. 2011. №2(99). С. 141-143
3. Істоміна М. Ю. Проблеми розвитку державного фінансового контролю та напрями їх усунення. *Управління розвитком*. 2011. №2(99). С. 139-141.